

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŽÁKY ZÁKLADNÍCH ŠKOL

„Hospodářská zvířata aneb proč právě ona“

„SÍŤOVÁNÍ EKOCENTER V REGIONU EUREGIO EGRENSIS“

Projekt 227

Vytvořeno v rámci projektu dotovaného z Programu přeshraniční spolupráce Česká republika
– Svobodný stát Bavorsko Cíl EÚS 2014-2020

Evropská unie
Evropský fond
pro regionální rozvoj

Cíl EÚS
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014–2020

OBSAH

Úvod	3
Místo realizace	4
Zahájení programu a pokyny pro lektora	5
Úvodní slovo lektora – časový fond cca 30 – 45 min.....	5
Popis jednotlivých stanovišť a návod na plnění pracovních listů	6
Stanoviště č. 1 – Kdo, s kým a kde bydlí? aneb najdi mamku, tatku, mládě a „domeček“	6
Stanoviště č. 2 – Proč právě my? aneb najdi k jakému užitku nás lidé chovají	7
Stanoviště č. 3 – Najdi nás všechny 😊	8
Stanoviště č. 4 – Lov nebo chov? aneb vše má svá pro a proti.....	9
Stanoviště č. 5 – Najdi nás v přesmyčkách i v „botičkách“	10
výsledky jednotlivých úkolů	11
Stanoviště č. 1 – Kdo, s kým a kde bydlí? aneb najdi mamku, tatku, mládě a „domeček“ ..	11
Stanoviště č. 2 – Proč právě my? aneb najdi k jakému užitku nás lidé chovají	11
Stanoviště č. 3 – Najdi nás všechny 😊	12
Stanoviště č. 4 – Lov nebo chov? aneb vše má svá pro a proti.....	12
Hodnocení výsledku bodového zisku týmů	13
Základní informace na pracovní list.....	14

ÚVOD

V rámci tohoto environmentálního programu žáci poznají základní druhy hospodářských zvířat a jejich mláďata, dozvědí se hlavní rozdíly, výhody a nevýhody mezi chovem užitkových zvířat po jejich domestikaci a lovem volně žijících živočichů, naučí se celou škálu užitkovosti jednotlivých druhů, pro kterou jsou jednotlivá hospodářská zvířata a jejich plemena chována a používána. Na statku budou mít možnost seznámit se s řadou hospodářských zvířat na živo a v praxi si prohlédnout i jejich „obydlí“ a ověřit si získané vědomosti.

Díky tomuto programu si rozšíří znalosti o hospodářských zvířatech kolem nás a naučí se vnímat jejich různorodé vlastnosti a účel chovu a získají představu o tom, co chov obnáší i kolik užítka z hospodářských zvířat máme.

Vzdělávací program je určen pro skupinu cca 50 žáků základních škol. Program je dvoujazyčný a je sestaven tak, aby jej bylo možné realizovat s českou, německou i česko-německou skupinou dětí. V kombinovaných skupinách mají děti výbronou šanci procvičit si jazykové dovednosti přímo v praxi se svými vrstevníky.

Předmětný program reflektuje Školní vzdělávací plány a jejich průřezová témata a využívá metody zážitkové pedagogiky.

Realizace tohoto vzdělávacího programu nevyžaduje speciální vybavení ani pomůcky. Program reflektuje možnosti, vybavení a přítomnost zookoutku na statku.

Děti budou vybaveny pracovními listy se základními pokyny a informacemi pro samostatnou práci v týmech, tak aby nebylo nutné zajišťovat větší počet lektorů.

Realizaci programu zvládne 1 lektor, který má především roli koordinátora a dozoru a po sdělení základních pravidel a obsahu programu bude v průběhu pouze dohlížet na práci jednotlivých skupin a následně zorganizuje vyhlášení správných výsledků a vyhodnocení programu.

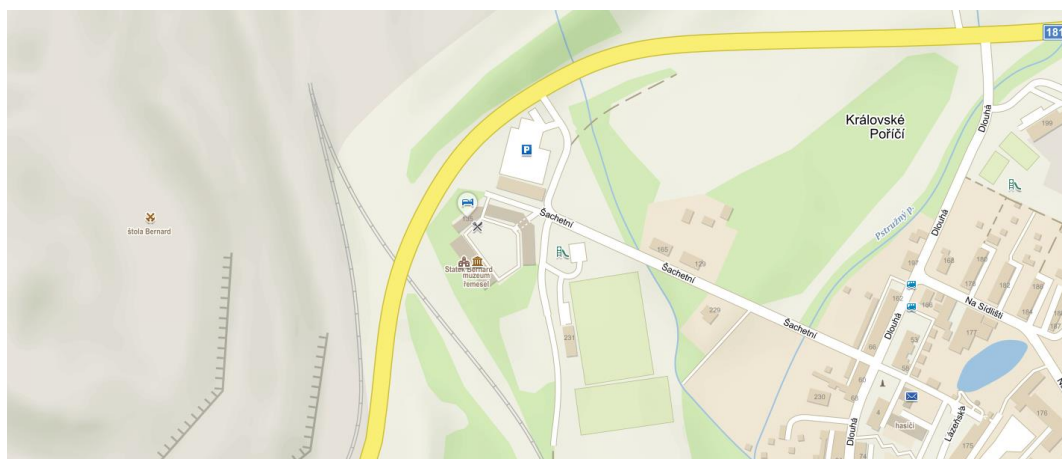
Díky promyšlenému rozmístění jednotlivých stanovišť, která jsou očíslovaná, ale nejsou umístěna vedle sebe, si děti procvičí i orientaci v mapkách a v novém prostoru s řadou záchytných bodů.

Tento vzdělávací program není založen na co nejrychlejší zvládnutí jednotlivých úkolů, ale naopak dává dětem čas a prostor, co nejvíce nasát atmosféru klidného prostředí statku, zpomalit čas a soustředit se na vzájemnou spolupráci a procvičení logiky.

Cílem programu je nejen pouhé rozšíření znalostí a vědomostí o běžných hospodářských zvířatech, ale také rozvoj schopností komunikace a spolupráce i uvědomění si, kolik užítka nám hospodářská zvířata přinášejí i připomenutí, že se jedná o živé tvory, kteří vyžadují naši péči a pozornost.

MÍSTO REALIZACE

Celý ekoprogram se bude odehrávat na nádvoří statku Bernard (viz mapka).

Mapku umístit **na pracovní list.**

ZAHÁJENÍ PROGRAMU A POKYNY PRO LEKTORA

Úvodní slovo lektora – časový fond cca 30 – 45 min

- 1) **Lektor zajistí pozornost celé skupiny a na úvod seznámí žáky s filozofií programu a jeho jednotlivými body.** Lektor zdůrazní, že se nejedná o soutěž na čas, bude žáky nabádat na soustředěnou práci a ujistí je, že na splnění každého stanoviště budou mít dostatek času. Na každé stanoviště je dán časový prostor 30 min.
- 2) **Rozdělí celou skupinu do 5 menších skupinek po 10 dětech**
  - a. V případě jednojazyčné varianty – bude každá skupina tvořena 10 dětmi, ty se pak libovolně rozdělí na dvě stabilní části (podskupiny, týmy)
  - b. V případě dvoujazyčné varianty – bude v každé skupině 5 dětí z České republiky (jeden tým, podskupina) a 5 dětí z Německé spolkové republiky (druhý tým, podskupina)
- 3) Lektor seznámí žáky s umístěním jednotlivých stanovišť a určí každé skupině, na kterém stanovišti bude začínat. Vysvětlí dětem, že stanoviště nejsou vždy vedle sebe a že se při přesouvání musí orientovat podle přiložené mapky.
- 4) Informuje žáky o časovém prostoru pro absolvování jednotlivých stanovišť. Na absolvování každého stanoviště mají žáci 30 min. Po 15 min budou upozorněni na polovinu času pro splnění úkolu.
- 5) Lektor instruuje žáky, že potřebné pokyny mají napsané v pracovním listu.
- 6) Lektor zdůrazní žákům, že si mají vše nejdříve pečlivě pročíst a pak teprve začít pracovat.
- 7) V další fázi bude lektor pouze průběžně dohlížet na hladký průběh přesunu jednotlivých skupin mezi stanovišti a v případě potřeby zodpoví organizační dotazy žáků a bude hlídat časový rámec plnění programu.
- 8) Lektor hlásí žákům uplynutí poloviny času na stanovišti (15 min po přesunu).
- 9) Lektor děti upozorní, že i v případě, že by splnili úkol před uplynutím časového fondu, zůstává celá skupina na stanovišti, dokud neuplyne časový limit a nebudou vyzváni k přesunutí na další stanoviště.
- 10) Pokud nebude potřeba jeho asistence na jiném stanovišti, bude lektor hlavní část průběhu programu trávit na stanovišti č. 3, kde bude dohlížet na pohyb dětí mezi živými zvířaty.
- 11) Po absolvování stanovišť všemi skupinami svolá lektor všechny žáky na úvodní stanoviště.
- 12) Sdělí žákům správné odpovědi a přidělí body.
- 13) Přečte dětem dosaženou hodnotu dle počtu získaných bodů.
- 14) Lektor s žáky probere dojmy z absolvování programu, zodpoví jejich dotazy a zopakuje, jaké poznatky jim daná stanoviště měly přinést, co se měly dozvědět a jak mohou dané informace využít v dalším životě.

POPIS JEDNOTLIVÝCH STANOVIŠŤ A NÁVOD NA PLNĚNÍ PRACOVNÍCH LISTŮ

Stanoviště č. 1 – Kdo, s kým a kde bydlí? aneb najdi mamku, tatku, mládě a „domeček“

- Lokalizace:
  - o na nádvoří naproti vchodu do statku (u výstavní síně)
- Úkol :
  - o žáci mají za úkol přiřadit k jednotlivým hospodářským zvířatům správný název samců, samic a mláďat a místa, kde jsou chována
- Průběh:
  - o děti budou pracovat se svými pracovními listy
  - o až budou mít úkol vyhodnocený obě části skupiny, porovnájí a zkonzultují si navzájem dosažené výsledky
  - o v případě rozdílu se budou snažit společně domluvit na shodném výsledku

Pokyny **na pracovní list:**

Stanoviště č. 1 – Kdo, s kým a kde bydlí? aneb najdi mamku, tatku, mládě a „domeček“

Úkol: Přiřaďte k jednotlivým hospodářským zvířatům správné názvy samců, samic a jejich mláďat a místa, kde jsou chována a doplňte vše do tabulky (včetně písmenek a čísel pro následnou kontrolu s druhou částí skupiny)

A králík	a slepice	r kůzle	1 chlívek, výběh, uvázaná na trávě
B kozel	b klisna	p sele	2 chlívek s korýtkem, někdy i výběh
C beran	c králičice	t kuře	3 králikárna
D býk	d ovce	s jehně	4 kurník s výběhem
E kohout	e prasnice	v hříbě	5 stáj, pastvina
F hřebeč	f kráva	q tele	6 kravín, pastvina
G kanec	g koza	u králíček	7 pastvina

	Tatka (samec)	Mamka (samice)	Mládě	Obydlí
prase				
tur = skot = kráva				
koza				
ovce				
kur = slepice				
králík				
kůň				

Až budete mít úkol hotový, oslovte druhou část skupiny a porovnejte si své výsledky. V případě, že se budou vaše odpovědi lišit, snažte se společně domluvit na shodném výsledku.

Správné odpovědi se dozvíte na závěr programu. Za každou správnou odpověď dostanete 1 bod. Maximální počet 28 bodů.

Stanoviště č. 2 – Proč právě my? aneb najdi k jakému užitku nás lidé chovají

- Lokalizace:
  - na terase
- Úkol:
  - přiřadit na pracovním listu ke každému druhu hospodářských zvířat všechny užitky, pro které jsou chovány a naučit se je správně pojmenovat
- Průběh:
  - děti budou pracovat se svými pracovními listy
  - až budou mít úkol vyhodnocený obě části skupiny, porovnají a zkonzultují si navzájem dosažené výsledky
  - v případě rozdílu se budou snažit společně domluvit na shodném výsledku

Pokyny **na pracovní list:**

Stanoviště č. 2 – Proč právě my? aneb najdi k jakému užitku nás lidé chovají

Úkol:

- přiřadte k jednotlivým hospodářským zvířatům, k jakému užitku (účelu) jsou chována a jak se jmenuje užitok a produkty, který z nich lidé získávají
- porovnejte si výsledky s druhou částí skupiny a v případě neshody se domluvte na společném řešení
- domluvené kombinace doplňte do tabulky a na konci programu si k nim dopište bodový zisk (za každou správnou kombinaci získáváte 1 bod)

Hospodářské zvíře	Užitok a produkt
1 prase	A sádlo, maso, peří, vejce
2 kráva	B med, vosk, opylovači
3 slepice	C králičí maso, kožešina
4 ovce	D krůtí maso, vejce
5 koza	E skopové maso, vlna, mléko
6 králík	F vejce, peří, kuřecí maso
7 husa	G vepřové maso, sádlo, vepřová kůže
8 krůta	H mléko, maso, kůže
9 včela	I hovězí nebo telecí maso, kůže, mléko

		Body
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		

Stanoviště č. 3 – Najdi nás všechny 😊

- Lokalizace:
  - zookoutek
- Úkol:
  - najít a zaznamenat všechna hospodářská zvířata v zookoutku
  - zařadit jednotlivá hospodářská zvířata do správné skupiny
- Průběh:
  - interaktivní stanoviště
  - děti postupně projdou celý zookoutek a zaznamenají všechna hospodářská zvířata, která najdou a zaškrtnou je v tabulce
  - v druhém úkolu zařadí zvířata do správné živočišné skupiny
  - výsledky si porovnájí s druhou částí skupiny a domluví se na společném řešení

Pokyny **na pracovní list:**

Stanoviště č. 3 – Najdi nás všechny 😊

Úkol:

- 1) Najděte a zaškrtněte v tabulce všechna hospodářská zvířata, která najdete v zookoutku

Prase		
Kráva		
Koza		
Králík		
Slepice		
Ovce		
Nutrie		
Lama		
Husa		
Včela		
Kachna		

- 2) Doplňte do tabulky, do které skupiny dané hospodářské zvíře patří:

A savec   **B** pták (drůbež)   **C** hmyz

	Skupina	Body
Prase		
Kráva		
Koza		
Králík		
Slepice		
Ovce		
Nutrie		
Lama		
Husa		
Včela		
Kachna		

Porovnejte si výsledky s druhou částí skupiny a v případě neshody se domluvte na společném řešení. Správné odpovědi se dozvíte na konci programu. Za každou správnou odpověď získáte 1 bod.

Stanoviště č. 4 – Lov nebo chov? aneb vše má svá pro a proti

- Lokalizace:
  - o u velké židle u vchodu na statek a na lavičce u truhlářské dílny
- Úkol:
  - o správně rozdělit výhody a nevýhody chovu šlechtěných hospodářských zvířat a lovu volně žijících zvířat
- Průběh:
  - o žáci pracují s pracovními listy
  - o žáci společně vyhodnotí, co je typické pro volně žijící zvířata a co pro zvířata chovaná a zamyslí se nad výhodami a nevýhodami chovu a lovu zvířat
  - o výsledky si porovnejí s druhou částí skupiny a domluví se na společném řešení

Pokyny **na pracovní list:**

	<i>Divoce (volně žijící zvířata)</i>	<i>Šlechtěná (chovaná) zvířata</i>	<i>Bod</i>
<i>Výborné přizpůsobení se životu v divočině</i>			
<i>Větší užitkovost (větší produkce např. masa) – vyšlechtěné se speciálními vlastnostmi</i>			
<i>Náročná na péči – vyžadují krmení, ustájení, zdravotní péče, výchova ke spolupráci</i>			
<i>Lze je pravidelně dojit nebo např. stříhat vlnu</i>			
<i>Náročné na získání užitku, není jistota, že se člověk dostane k jejich užitku, že je uloví</i>			
<i>Malé přizpůsobení se životu ve volnosti (náchylnější na prostředí)</i>			
<i>Jsou chráněni před predátory ohradami, stájemi nebo např. pasterveckými psy</i>			
<i>Snadno dostupné, lehce se dostaneme k jejich užitku (např. každé ráno máme čerstvá vejce)</i>			
<i>Malá užitkovost (menší produkce např. masa)</i>			
<i>K jejich užitku (např. masu) se dostaneme pouze lovem – časově náročný a nejistný výsledek</i>			
<i>Lze je ohočít a vycvičit např. k vození nebo k dojení</i>			
<i>Nelze je např. dojit (získávat mléko) ani jim pravidelně stříhat vlnu</i>			
<i>Když jsou nemocná nebo raněná lze je snadněji léčit</i>			
<i>Jsou ohroženi predátory, nechrání je ohrady a stáje</i>			
<i>Díky zvýšené péči o ně i jejich prostředí přežívá více mláďat</i>			

Stanoviště č. 5 – Najdi nás v přesmyčkách i v „botičkách“

- Lokalizace:
  - pod stodolou
- Úkol:
  - rozluštit, která hospodářská zvířata se skrývají v přesmyčkách
  - přiřadit k určeným hospodářským zvířatům jejich stopy
- Průběh:
  - žáci pracují s pracovními listy
  - žáci musí rozluštit slovní přesmyčky a poznat, které hospodářské zvíře se v nich skrývá
  - v další části musí rozluštěná zvířata přiřadit k otisku jejich stopy

Pokyny **na pracovní list**:

Stanoviště č. 5 – Najdi nás v přesmyčkách i v „botičkách“

Úkol:

- 1) Rozluštěte, která hospodářská zvířata se skrývají v přesmyčkách a doplňte jejich jména do tabulky

1	R E S P A	
2	Ň Ů K	
3	P E S C I L E	
4	Á V R A K	
5	S U H A	
6	K R Í L Á K	

- 2) Přiřadte vyluštěná hospodářská zvířátka k jejich stopám (použijte čísla z předchozího úkolu)

A			D		
B			E		
C			F		

- 3) Výsledky si porovnejte s druhou částí skupiny a v případě neshody se snažte najít společný výsledek.
- 4) Správné odpovědi se dozvíte na konci výukového programu. Za každou správnou odpověď získáte 1 bod, maximální počet bodů 12.

VÝSLEDKY JEDNOTLIVÝCH ÚKOLŮ

Stanoviště č. 1 – Kdo, s kým a kde bydlí? aneb najdi mamku, tatku, mládě a „domeček“

A králík	a slepice	r kůzle	1 chlívek, výběh, uvázaná na trávě
B kozel	b klisna	p sele	2 chlívek s korýtkem, někdy i výběh
C beran	c králičice	t kuře	3 králíkárna
D býk	d ovce	s jehně	4 kurník s výběhem
E kohout	e prasnice	v hříbě	5 stáj, pastvina
F hřebec	f kráva	q tele	6 kravín, pastvina
G kanec	g koza	u králíček	7 pastvina

	Tatka	Mamka	Mládě	Obydlí
prase	G kanec	e prasnice	p sele	2 chlívek s korýtkem, někdy i výběh
tur = skot = kráva	D býk	f kráva	q tele	6 kravín, pastvina
koza	B kozel	g koza	r kůzle	1 chlívek, výběh, uvázaná na trávě
ovce	C beran	d ovce	s jehně	7 pastvina
kur = slepice	E kohout	a slepice	t kuře	4 kurník s výběhem
králík	A králík	c králičice	u králíček	3 králíkárna
kůň	F hřebec	b klisna	v hříbě	5 stáj, pastvina

Stanoviště č. 2 – Proč právě my? aneb najdi k jakému užítku nás lidé chovají

Hospodářské zvíře	Užitek a produkt
1 prase	G vepřové maso, sádlo, vepřová kůže
2 kráva	I hovězí nebo telecí maso, kůže, mléko
3 slepice	F vejce, peří, kuřecí maso
4 ovce	E skopové maso, vlna, mléko
5 koza	H mléko, maso, kůže
6 králík	C králičí maso, kožešina
7 husa	A sádlo, maso, peří, vejce
8 krůta	D krůtí maso, vejce
9 včela	B med, vosk, opylovači

1	G
2	I
3	F
4	E
5	H
6	C
7	A
8	D
9	B

Stanoviště č. 3 – Najdi nás všechny ☺

Najdi a zaškrtni v tabulce všechna hospodářská zvířata, která najdeš v zookoutku (max 7 bodů)

Prase	X
Kráva	
Koza	X
Králík	X
Slepice	X
Ovce	X
Nutrie	
Lama	
Husa	X
Včela	X
Kachna	

Doplň do tabulky, do které skupiny patříme: **A** savec (max 11 bodů)

B pták (drůbež)

C hmyz

	Skupina
Prase	A
Kráva	A
Koza	A
Králík	A
Slepice	B
Ovce	A
Nutrie	A
Lama	A
Husa	B
Včela	C
Kachna	B

Stanoviště č. 4 – Lov nebo chov? aneb vše má svá pro a proti

	Divoce (volně) žijící zvířata	Šlechtěná (chovaná) zvířata
Výborné přizpůsobení se životu v divočině	X	
Větší užitkovost (větší produkce např. masa) – vyšlechtěné se speciálními vlastnostmi		X
Náročná na péči – vyžadují krmení, ustájení, zdravotní péče, výchova ke spolupráci		X
Lze je pravidelně dojit nebo např. stříhat vlnu		X
Náročné na získání užitku, není jistota, že se člověk dostane k jejich užitku, že je uloví	X	
Malé přizpůsobení se životu ve volnosti (náchylnější na prostředí)		X
Jsou chráněni před predátory ohradami, stájemí nebo např. pasteveckými psy		X

Snadno dostupné, lehce se dostaneme k jejich užitku (např. každé ráno máme čerstvá vejce)		X
Malá užitkovost (menší produkce např. masa)	X	
K jejich užitku (např. masu) se dostaneme pouze lovem – časově náročný a nejistný výsledek	X	
Lze je ochočit a vycvičit např. k vození nebo k dojení		X
Nelze je např. dojit (získávat mléko) ani jim pravidelně stříhat vlnu	X	
Když jsou nemocná nebo raněná lze je snadněji léčit		X
Jsou ohroženi predátory, nechrání je ohrady a stáje	X	
Díky zvýšené péči o ně i jejich prostředí přežívá více mláďat		X

Stanoviště č. 5 – Najdi nás v přesmyčkách i v „botičkách“

1	<i>R E S P A</i>	<i>P R A S E</i>
2	<i>Ň Ů K</i>	<i>K Ů Ň</i>
3	<i>P E S C I L E</i>	<i>S L E P I C E</i>
4	<i>Á V R A K</i>	<i>K R Á V A</i>
5	<i>S U H A</i>	<i>H U S A</i>
6	<i>K R Í L Á K</i>	<i>K R Á L Í K</i>

A		1 <i>P R A S E</i>	D		3 <i>S L E P I C E</i>
B		5 <i>H U S A</i>	E		6 <i>K R Á L Í K</i>
C		4 <i>K R Á V A</i>	F		2 <i>K Ů Ň</i>

HODNOCENÍ VÝSLEDKU BODOVÉHO ZISKU TÝMŮ

0 – 10 bodů	hospodář amatér
11 – 45 bodů	farmář začátečník
46 – 65 bodů	mistr hospodář
65 a více bodů	profifarmář

Základní informace na **pracovní list:**

Mapa jednotlivých stanovišť

